

Begäran om utlåtande om hur väl lagen om behandling av personuppgifter i brottmål fungerar och om erfarenheterna i anslutning till tillämpningen av lagen

Inledning

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (nedan direktivet om dataskydd i brottmål) trädde i kraft den 5 maj 2016 och EU:s medlemsstater var ålagda att sätta genomförandelagstiftningen i kraft senast den 6 maj 2018. I Finland har direktivet om dataskydd i brottmål genomförts i huvudsak genom dataskyddslagen avseende brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018, nedan *dataskyddslagen avseende brottmål*). Genom lagen har man samtidigt genomfört konventionen (CTS 108) om skydd för individer i den automatiska informationshantering som utförs av behöriga myndigheter som hör till lagens tillämpningsområde och protokollet (CETS 223) om att ändra konventionen. Konventionens tillämpningsområde täcker även sådan behandling av personuppgifter som faller utanför EU-rätten.

I enlighet med artikel 62.1 i direktivet om dataskydd i brottmål ska Europeiska kommissionen senast den 6 maj 2022, och därefter regelbundet med fyra års mellanrum, lämna rapporter med översyn och utvärdering av direktivet till Europaparlamentet och Europeiska unionens råd. Rapporterna är offentliga. I anslutning till utvärderingen och översynen granskar kommissionen särskilt hur bestämmelserna i kapitel V om överföringar av personuppgifter till tredjeländer eller internationella organisationer tillämpas och hur väl bestämmelserna fungerar (särskilt i fråga om artikel 36 och 39). När kommissionen gör utvärderingar och översyner av direktivet om dataskydd i brottmål beaktar kommissionen de ståndpunkter och iakttagelser som kommer från Europaparlamentet, Europeiska unionens råd samt andra organ eller källor som har samband med saken.

Sommaren 2020 offentliggjorde kommissionen meddelandet "Det fortsatta arbetet med att anpassa regelverket för den tidigare tredje pelaren till dataskyddsreglerna". I meddelandet granskar kommissionen i enlighet med artikel 62.6 i direktivet om dataskydd i brottmål unionens godkända särskilda bestämmelser och avtal som gäller den behandling som behöriga myndigheter utför till de ändamål som anges i direktivet om dataskydd i brottmål för att utvärdera om de bör anpassas till direktivet. Kommissionen har tills vidare bara lagt fram de två förslag som nämns i meddelandet. Kommissionens utvärdering av innehållet i medlemsstaternas genomförandelagstiftning är ännu inte klar. Det finns också anledning att notera att det bara finns erfarenheter av att verkställa direktivet från en relativt kort tidsperiod, vilket innebär att det till alla delar inte ännu är möjligt att dra slutsatser om hur väl

bestämmelserna fungerar.

Europeiska unionens råds dataskyddsarbetsgrupp bereder en rådets ståndpunkt, som förutsätts av artikel 62 i direktivet om dataskydd i brottmål, och kommissionen beaktar denna ståndpunkt när kommissionen gör en utvärdering av direktivet. 2019 beredde rådet en motsvarande ståndpunkt om tillämpningen av EU:s allmänna dataskyddsförordning. Ståndpunkten godkändes i januari 2020.

Även efterhandsutvärderingen av den nationella lagstiftningen kommer under de närmaste åren att få en allt större betydelse som en del av målet med högklassig lagstiftning. I enlighet med regeringsprogrammet har Finland för avsikt att utarbeta ett system på statsrådsnivå för efterhandsutvärdering av lagstiftning. Beredningen av systemet pågår just nu. Med det här målet i beaktande är det ändamålsenligt att det redan nu fästs uppmärksamhet vid hur väl dataskyddslagen avseende brottmål fungerar eftersom lagen på ett centralt sätt påverkar skyddet av personuppgifter och privatlivet.

Begäran om utlåtande

Justitieministeriet utreder erfarenheterna av hur dataskyddslagen avseende brottmål tillämpas i Finland. Önskan är att särskilt frågorna nedan besvaras i utlåtandet.

Svarsanvisningar för mottagare

Vi ber er lämna ert utlåtande genom att svara på den begäran om utlåtande som har publicerats i tjänsten utlatande.fi. Utlåtandet behöver inte sändas separat per e-post eller post.

För att underlätta behandlingen av svaren ber justitieministeriet att **utlåtandet delas in enligt de mellanrubriker som finns i denna begäran om yttrande. Alla frågor behöver inte besvaras.**

För att kunna lämna ett utlåtande måste användaren registrera sig och logga in på utlatande.fi. Närmare anvisningar för användningen av tjänsten finns under Anvisningar > Bruksanvisningar på webbplatsen utlatande.fi. Stöd för hur man använder tjänsten kan begäras per e-post: lausuntopalvelu.om@om.fi.

Obs! Alla utlåtanden är offentliga och de publiceras på utlatande.fi

Tidtabell

Vi ber er lämna ert utlåtande till justitieministeriet senast den 27 augusti 2021. På grund av Europeiska unionens råds behandlingstidtabell kan tidsfristen inte förlängas.

Beredare

Mer information lämnas av Virpi Koivu, lagstiftningsråd (6.8.–14.8.2021, tfn 0295 150071), Tanja Jaatinen, lagstiftningsråd (6.8.–19.8.2021, tfn 0295 150056) och Tia Möller (20.8.–

27.8.2021, tfn 0295 150105, e-post fornamn.efternamn@om.fi.

Mer information om hur man använder utlåtande.fi ges av underhållet för tjänsten:
lausuntopalvelu.om@om.fi.

Länkar:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52020DC0264> - Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Dataskydd som en pelare för medborgarnas egenmakt och EU:s strategi för den digitala övergången – tillämpning av den allmänna dataskyddsförordningen under två års tid

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52020DC0262> - Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Det fortsatta arbetet med att anpassa regelverket för den tidigare tredje pelaren till dataskyddsreglerna

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0264> - Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Tietosuojasäännöt kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien ja EU:n digitaalisen muutoksen edistäjänä – yleistä tietosuojas-asetusta sovellettu kaksi vuotta

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0262> - Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Toimet aiemman kolmannen pilarin säännösten yhdenmukaistamiseksi tietosuojasääntöjen kanssa

Sändlista:

Ahvenanmaan maakunnan hallitus/Ålands landskapsregering
Datainspektionen
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Maa- ja metsätalousministeriö
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusrekisterikeskus
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Puolustusvoimat/ pääesikunta
Rajavartiolaitos
Rikosseuraamuslaitos
Sisäministeriö
Suojelupoliisi
Suomen Asianajajaliitto
Syyttäjälaitos
Tiedusteluvalvontavaltuutettu
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Valtiovarainministeriö

Genomförande av direktivet

1. Dataskyddslagen avseende brottmål gör det möjligt att istället för eller utöver denna lag tillämpa speciallagstiftning till en del. Dataskyddslagen avseende brottmål har också kompletterats genom flera speciallagar. Saknar dataskyddslagen avseende brottmål till någon del krav om informationsskydd som det vore bra att beakta i den allmänna lagen?
2. Finns det inom förvaltningsområdet bestämmelser, inklusive automatiserad profilering som i hög grad påverkar de registrerade, samt profilering som utnyttjar särskilda personuppgiftsgrupper, till exempel ansiktsgenkänning, som är i kraft eller under planering och som avviker från 13 § i dataskyddslagen avseende brottmål?
3. Planeras det inom förvaltningsområdet nya projekt för speciallagstiftning genom vilka man har för avsikt att verkställa en del av bestämmelserna i direktivet?
4. Finns det bestämmelser i direktivet om dataskydd i brottmål som har visat sig vara svåra att genomföra i speciallagstiftningen eller vars betydelse är oklar?

Överföring av personuppgifter till tredjeländer och internationella organisationer

5. Vilka avtal, bestämmelser och standarder tillämpas på utvärderingen av om dataskyddet är tillräckligt när personuppgifter överförs till tredjeländer och internationella organisationer (se 41–42 § i dataskyddslagen avseende brottmål)?
6. Era erfarenheter av undantag som gäller tillräckligt dataskydd och som tillämpas på överföring av personuppgifter (43 § i dataskyddslagen avseende brottmål)?
7. Era erfarenheter av tillämpningen av 44 § i dataskyddslagen avseende brottmål (överföring av personuppgifter till tredjeländer, till privata enheter och övriga mottagare)?
8. På vilket sätt har bestämmelserna i dataskyddslagen avseende brottmål påverkat informationsutbytet mellan behöriga myndigheter nationellt, mellan medlemsstaterna och mellan Finland och tredjeländer med beaktande särskilt av synpunkter på förtroendet mellan personuppgiftsansvariga?

Andra erfarenheter tillämpningen av dataskyddslagen avseende brottmål

9. Vilka anvisningar som kompletterar dataskyddslagen avseende brottmål har den personuppgiftsansvarige/dataskyddsmyndigheten gett om behandlingen av personuppgifter?

10. På vilket sätt har man försökt göra personalen bättre medveten om kraven i dataskyddslagen avseende brottmål?

11. På vilket sätt är de registrerades rätt till insyn (23 och 24 § samt 29 § i dataskyddslagen avseende brottmål) ordnad? Hur många gånger per år (2019–2021) har den personuppgiftsansvarige/dataskyddsmyndigheten tagit emot begäran om granskning och vilka situationer, register och uppgiftsgrupper har begäran gällt i huvudsak?

12. Har det utnämnts en dataskyddsansvarig för den behandling av personuppgifter som hör till tillämpningsområdet för dataskyddslagen avseende brottmål och/eller hur många ur personalen är ansvariga för att övervaka den behandling som ingår tillämpningsområdet för denna lag?

13. Har det dykt upp problem i efterlevnaden av dataskyddslagen avseende brottmål och vilka bestämmelser har problemen särskilt gällt?

14. Era synpunkter på hur väl lagstiftningen fungerar i fråga om användningen av dataombudsmannen tillsynsbefogenheter och laglighetskontrollen?

15. Har bestämmelserna i 51 och 52 § i dataskyddslagen avseende brottmål ännu tillämpats och om de har tillämpats, i vilka situationer?

16. Era erfarenheter av hur kompatibla bestämmelserna i dataskyddslagen avseende brottmål, de straffrättsliga bestämmelserna och de tjänstemannarättsliga bestämmelserna är med varandra?

17. Eventuella synpunkter på kraven gällande informationssäkerheten i behandlingen av personuppgifter (planer, anvisningar, förändringar i informationssystemen, organisatoriska förändringar, auditeringar, meddelanden om personuppgiftsincidenter) med beaktande av den övergångstid som reserverats för genomförandet i fråga om logguppgifter

18. Eventuella synpunkter på hur dataskyddslagen avseende brottmål påverkar utvecklandet och användningen av ny teknologi

19. Övriga eventuella synpunkter på direktivet om dataskydd i brottmål eller dataskyddslagen avseende brottmål och tillämpningen av lagen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suurpää Johanna
Oikeusministeriö

Koivu Virpi
Oikeusministeriö